

АБ СПРАВАХ БУДЗЭННЫХ, АБ ЛЮДЗЯХ ЗВЫЧАЙНЫХ

Георгій Папоў даў сваёй новай кнізе падкрэслена прызначную назву «Клок сена». Гэтым самым ён як бы папярэдзіў нас, што размова пойдзе пра справы вельмі будзённыя і простыя. І сапраўды, героі апавяданняў не робяць надзівак і падзвігаў. Тым не менш знаёмства з імі цікавае, а ў некаторых выпадках і павучальнае. Кажу—у некаторых выпадках таму, што часамі добрая, змяная прастата герояў ператвараецца ў прычымнасць іх духоўнага свету, і там іны пачынаюць жыць некалькі дзяў ад складаных і супярэчлівых з'яў нашай жыцця. Але, як правіла, героі Папова—жывыя людзі, часамі з такім «дзівацтвам», якое заўсёды як бы ўпрыгожвае чалавек. Вось толькі пачаў чытаць кнігу і адразу спыніўся на фразе, якая прымяна ўразіла мяне: «Меня, дзе цяпер зліта гняздо, не здаваў гэты Сіпанаму. Ну, ці не спаваў гэты Сіпанаму не ўсе роўна, дзе птушкі ўоць сабе гнездаў».

Гэтая вось добрая неабякаванасць да ўсёго, што адбываецца на свеце, наогул характэрная для герояў Г. Папова. Яны, так скажаць, любяць усунуць нос у чужыя справы. Для іх асабістага шчасця неабходна, каб птушкі маглі спакойна выводзіць птушкіят, а ласі, не баючыся кулі браконьера, свабодна гулялі па лясах. Ім не спіцца, калі яны ведаюць, што дзесьці побач пакутуе старая жанчына, у якой два сыны склалі свае галовы на вайне, а трэці— апошняя надзея і радасць—пайшоў «не той сцэжак»...

«Калі мы народ, адзіная кроў і плоть, то і жыць павінны па-брацку»,—гаворыць аўтар вуснамі аднаго з герояў апавядання «Дача». З гэтай думкай дзейнічаюць героі кнігі.

Што для іх азначае жыць па-брацку? Трапіць чалавек у бяду—выручы яго. Той спадарожнік га-

лодны—разамі напалам апошні сухар. Чалавеку шчодрому душой заўсёды знойдзецца чым падзяліцца з людзьмі: жыццёвым вопытам, добрай думкай. У гэтым перакананы і трактарыст Міша, і ляснік Андрэй, і калгасніца Еўдакія Іванова, і старшыня арцель Іван Мікітавіч. Усё гэта простыя, сімпільныя людзі, шчырыя ў сваіх учынках, рабіць добра для іх—звычайна і проста, як араць зямлю.

Вось узяць хоць бы лесніка дзяўзку Андрэя (апавесць «Завіхрэнне лесу»). Знайшоў чалавек у лесе мяшок з грыбамі. Сума не маленькая—больш за сто тысяч... Тут бы, здаецца, і паразважаць аўтару пра часнасць і высакарства чалавека, выхаванага калгасным жыццём. (Колькі такіх разважанняў—на ўзроўні газетнай карэспандэнцыі—даводзілася сустракаць у іншых кнігах!) Але Папоў застаецца верны сваёму пісьменніцкаму прыняццю: усё ў яго адбываецца звычайна, без гучных слоў... Убачыўшы пакі грошы ў банкаўскай упакоўцы, ляснік спалохаўся—такое багацце яму і не снілася! Пасля ён дастаў з кішні шматок шпатагу, завязаў мяшок, па-паспаларску ўзваліў яго на плечы, быццам у ім не грошы, а бульба, і панёс дахаты. А раніцою дзяўзку Андрэй «адсунуў» стол, прыдчыніў маснічому і выцягнуў мяшок з-пад падлогі, каб аднесці яго ў праўленне калгаса. Лясніку і ў галаву не прыходзіць, што ён зрабіў учынак, пра які варта звацца па ўсёй ваколіцы і нават—пісаць у газетах...

Такія вось натуральнасць, праўдзівасць у абмалеўцы людзей радзе і ў іншых апавяданнях (напрыклад, у апавяданнях «Сычыха»).

Даўно вядома, што самая добрая проза—гэта проза сісілая. І Г. Папоў дасягае найбольшай выразнасці там, дзе не расцякаецца думкай па дрэву, а «нагруквае» кожнае слова, заўважае толькі самае істотнае—не адкідаючы, вядучы падрабязнасці. Ён імкнецца «жывопісаць» словам, давяраючы многае падтэксту, давяраючы, калі

можна так сказаць, самому чытачу. Прыкра назіраць, як з нашай літаратуры паступова знікае пейзаж: апісваць лугі, лясны, заходы і ўсходы сонца лічыцца чамусьці «несучасным». І мяне ўзрадавала, што дзеянне большасці апавяданняў Папова адбываецца «на прыродзе», на абыякавай роднай зямлі, пад прасторным нашым небам.

Адным словам, Папоў, калі хочаце—пісьменнік-традыцыяналіст. І ад гэтага ён не праіграе. Праіграе—і часамі сур'эзна—ён там, дзе насуперак ім жа ўстаноўленаму правілу прымушае раптам сваіх герояў скамарошнічаць, кідаць «пацешныя»—для ажыўлення, ці што?—фразы. Ну навошта, напрыклад, востры гэта, аўтарская рыма: «У клубе, каб там кіно ці танцы, ён трымаецца ўбаку, боючыся паказаць латкі, прылепленыя на самым, можна сказаць, нязручным месцы? Нічога тут ні смешнага, ні народнага няма. Проста ялюблю за аўтара.

Ніжэй агульнага ўзроўню атрымаўся, на мой погляд, апавяданні, якія склалі раздзел «З бланковага журналіста». Для некаторых з іх характэрна нейкая рэпартажёрская бойкасць, бяздумнасць, нічым не апраўдаанае імкненне гаварыць аб сур'эзным паспешліва і вярхоўна.

Непатрэбнай, быццам за вушы прыцягнутай, выглядае заключная сцэна ўвогуле цікавай апавесці «Завіхрэнне лесу». Калгасны бухгалтар, пасля таго, як Андрэй прынёс у кантору мяшок са знойдзенымі грыбамі, да таго «разамлеў» і паверыў ва ўсеагульнае чысненне людзей, што паклаў перад ім грошы: бярэць, маўляў, самі, колькі каму належыць, а я пакуру. Безумоўна, бывае такое ў жыцці—у газетах чыталі. Але, насуперак праўмеці, можна ўсё такі кашу прамлаць сапсаваць, калі паклаці лічку.

Пры жаданні можна было б аглянуць у апавесці і апавяданнях і іншыя недахопы. Але не хочацца весті падрабязны рэстр крыўдзінх працікаў у кнізе, якая ў асноўным спадабалася...

Дарэчы, нядаўна я перачытаў зборнік апавяданняў Г. Папова «Па-вядома», выданы ў 1958 годзе, і з прыемнасцю адзначыў, што талент пісьменніка вырас і ўзжуе. Гэта радзе. І хочацца спадзявацца, што рост будзе працягвацца—ад кнігі да кнігі.

Уладзімір ВАРНО.

ЛІТАРАТАРЫ ГОРАДА ХІМІКАУ

У пачатку мінулага года Наваполацкая шматтыражная газета «Знамя Навостройкі» аб'явіла літаратурны конкурс на лепшы мастацкі твор.

За 11 месяцаў у рэдакцыйны партфель паступіла каля 30 апавяданняў, 50 вершаў, 20 нарысаў і замалёвак.

Напярэдадні новага года журы падваля вынікі конкурсу. Першыя прэміі прысуджаны брыгадзіру СУ-80 Васілю Касцючэнку за апавяданне «Колер

вясёлкі», карэктару рэдакцыі «Знамя Навостройкі» Галіне Пятуховой — за нарыс «Кавалер Георгіеўскага крыжам», сакратару камітэта камсамола трэста № 16 «Нафтабуд» Алесіу Шчыркоўву — за цыкл вершаў «Пачатак пазмы», «Стракатая кроплі», «Вясновае наступленне».

І. КРУПКО.

ФІЛЬМЫ АБ МАСТАЦТВЕ

«ВАЛЯНЦІН СЯРОУ»
Фільм расказвае пра жыццё і творчасць выдатнага рускага мастака Валянціна Алесіава-Сярова. У нарысе паказаны яго юнацкі і раннія творы, а таксама галерэя партрэтаў Яраслава, Шаляпіна, Горькага, Лейтэна, Каравіна і іншых. Апрача таго, глядачы ўбачаць яго гістарычны і рэвалюцыйныя палюты «Пётр і Салдатшкі», «Бравы рэбатушні».

Вытворчасць Маскоўскай кінастудыі навукова-папулярных фільмаў. Аўтар сцэнарыя — Н. Каспа, рэжысёр — М. Таўрог.

«ЛЕРМАНТАУ У ГРУЗІІ»
Гэта фільм-падарожжа па месцах, якія наведаў М. Ю. Лермантаў у час свайго знаходжання ў Грузіі.

Глядачы пазнамяцца з муткамі старога Тбілісі, Цырандалі, мястэчкам пата Чаўчавадзе, а таксама малюнкамі карцінамі Лермантава.

Вытворчасць Грузінскай кінастудыі навукова-папулярных фільмаў. Аўтар і рэжысёр — Ш. Чагуноўва.

«У МАЙСТЭРНІ МАСТАКА»
Фільм прысвечаны творчасці народнага мастака СССР Мікалая Мікалаевіча Жукава.

І. Мележ. Людзі на балоне. Раман. Другое выданне. Мінск Н. Папаліцкага. 1965 г. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 444. Цана 84 кап.

І. Шамані. Сэрца на далоні. Раман. На рускай мове. Пераклад экз., стар. 428. Цана 90 кап.

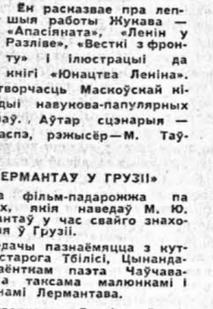
Л. Пронца. След вядзе за мяжю. Памфлеты. Мінск М. Гурло. 1965 г. Тыраж 7.400 экз., стар. 192. Цана 24 кап.

І. Шучыно. Дзіма хоць быць героем. Апавяданні для малодшага ўзросту. Малюні А. Рабчынскага і Ул. Пашчыскава. 1965 г. Тыраж 7.700 экз., стар. 80. Цана 11 кап.

З. Бядуля. Клад. Казка. На рускай мове. Для дашкольнага ўзросту. Малюні Е. Лось. 1965 г. Тыраж 100 тыс. экз., стар. 20. Цана 15 кап.

І. Шамані. Сустрэчы з Ільчым. Вершы. На рускай мове. Для сярэдняга ўзросту. Мінск І. Давыдовіч. 1965 г. Тыраж 19 тыс. экз., стар. 20. Цана 3 кап.

«ВЫШЛИ ЗА ДРУКУ»

Юры Зяблю працуе кінамажыністам барысеўскага кінастудыі «Перамог». За выдатнае абсугаўленне глядачоў яму прысвоена званне ўдаражна кінамажыніста. Нашы пазнавальныя нарысавальнікі Э. Трагубовіч і В. Манько зрабілі гэты здымак у час, калі Ю. Зяблю рытуваў апаратуры да сена.

ДАРОГАМІ ДРУЖБЫ

Перад Новым годам у рэдакцыю «Вясёлкі» прыйшоў аб'ёмны пакет з Браціславы. У ім было некалькі экзэмпляраў снежанскага нумара «Zornicka» («Зарнічнік») — часопіса славацкай дзяржавы. Нумар гэты прысвечаны нашай «Вясёлцы». На яго старонках у перакладзе на славацкую мову змешчаны вершы Васіля Віткі «Дудары» і Эды Агніевіч «Фотграф», беларуская народная казка «Сава і дзяцел». На вокладцы надрукавана прывітанне Васі Вясёлкіна сваім славацкім сябрам.

Прышлі ў рэдакцыю «Вясёлкі» і пісьмы дзяцей Чэхаславакіі. У іх—прывітанне, малюні, вышуканыя лісты траў і дрэў, просьбы даць адрасы работ, каб можна было наладзіць з імі перапіску.

Падарожжа Васі Вясёлкіна ў Славакію — не першае. З героем «Вясёлкі» пазнаёмлілі ўжо ў Чэхіі, Балгарыі, Польшчы. У сваю чаргу ў гаспадары нашай «Вясёлкі» павялілі ўжо «Славацкі» («Салавейка») — часопіс балгарскіх дзяцей, «Пломю» («Агані») — часопіс дзяцей лужыцкіх сербаў, «Materidouska» («Мабарон») — часопіс балгарскіх дзяцей, славацкай «Zornicka».

Дарогамі дружбы ідзе да сваіх замежных сяброў любімы беларускіх работ Васі Вясёлкіна.

ДОБРЫ ДЗЕНЬ, МІНСК!

Я лічыў сабе старажыльнай нашай сталіцы і думаў, што ведаю Мінск, яго заводы і музеі. Кожную раніцу, ідучы на працу, я чую спакійнае біццё яго калючнага індустрыйнага сэрца, даўно яго шумялівае галасы...

Вось у руках маіх фоталабом «Мінск», вышуканы выдываецца «Беларусь» незадоўга да Новага года. Яны былі новымі вачамі гліну на мой горад. За штодзённымі кілометрамі мы рэдка калі знаходзім час для таго, каб па-спраўдзіму любавіцца ім.

«Барвовыя кветкі на пошыцы ля Дома ўрада. На іх кроплі расы».

«Прыслухаўшыся да галасу Героя Сацыялістычнай Працы Дзяніс Булахаў за работай. Моцныя мускулістыя рукі, засяроджаны твар».

«Плошча Перамогі, велькі агонь, праўдзівыя савація палкаводцы ў ганаровай вярце».

«У месцах агнявых змагань б'юцца, падаючы, сільніжнікі; цяжка прысядваючы на шынах, ідзе ў парні апошні тралейбус; пабарушыўся за рукі, які да раніцы гуляўцо па начному гораду студэнты; румовіцы, не маючы сілы прабыць густою плёнкай насталага туману, халоднае зімавае сонца».

«Двор трактарнага завода... Машыны, машыны, які аніцуючы вомам. Успамінаецца, што кожны шосты трактар, які выхадзіць з заводскіх канвеяраў у Савецкім Саюзе—беларускі, што на землях многіх краін Еўропы, Азіі, Афрыкі, Лацінскай Амерыкі працуюць «беларусы».

«Фатаграфіі, фатаграфіі... Хоць гэта гаворыць пра кожную, бо яна расказвае пра наш Мінск, пра нейкую частачку яго жыцця. Мінск—індустрыяльны, Мінск—культурны, Мінск—спартыўны... Вось ён усё перад намі».

«Не верыцца, што дзевяць стагоддзяў прагулялі над ім, — такі ён малады, новы, сённяшні, кіраваны ў будучае. Калі дзусот работ лепшых майстроў фатаграфіі Беларусі—А. І. Ананьіных, І. Берліна, А. Дзігалава, Ул. Мітаса, Ул. Круці і іншых (усюго 28 аўтараў) уключана ў альбом. Наля дзусот прыхільнікаў жыцця сталіцы Савецкай Беларусі. Пісьменнік Ул. Карпаў дабіва сабраў гэтыя багацце, напісаў натхнёны тэкст».

Добры падарунак мінаман і гаспадарам Мінска зрабіў выдываецца «Беларусь». Думачка толькі што тыраж альбома (10 тысяч экзэмпляраў) малаваты.

К. АНТАНОВІЧ.

НА РОЗНЫМ УЗРОЎНІ

Апавесць, якая дала назву ўсёй кнізе,—пра вайну, пра партызан, пра тое, як высокавыя хлалчкі трапляюць да народных медыцаў. Як бачым, гэта не новае. Але адчуванне названы, свежасці не пакідае ўвесь час, калі чытаеш твор.

І справа тут, думачка, у характэрна галоўнага героя, пятнаціцігадовага Кастуся Чыгіра, ад імя якога вядзецца апавяданне.

Праўда, Кастусь часцей за ўсё гаворыць «мы», маючы на ўвазе сабе і сваіх сяброў Андрэя і Пятрыка, але менавіта яго вачыма глядзім мы на свет, на падзеі, праз яго ўспрыманне знаёмлімся з кожным крокам усёй «троіцы».

З шырока раскрытай душой ідзе Кастусь па жыцці, ідзе лёгка, свабодна, быццам свет толькі для яго і створаны. Лёгкасць гэтая вынікае з таго светлага аптымізму, праз прызму якога ён успрымае жыццё і які перадаецца чытачу.

Крок за крокам, эпізод за эпізодам аўтар паказвае, як з хлалчковай, вясковых музыкантаў, вырастаюць сапраўдныя байцы. Шчыльныя выпадкі прыводзіць іх у атрад Аляксандра. Тут яны праходзяць суровую школу на знанне партызанства. Для іх немцы спакатку ворагі ўвогуле. І толькі пазней разгору гарнізона ў Хутары, пасля смерці партызанскага сувязнога Івана Тыфко, чалавек, які дапамог ім вяртацца з нямецкага палону, хлопцы адчулі, што такое вайна, што хавацца за словам «немцы».

Пра ўсё гэта расказана пераканана, трое сяброў-падлеткаў жыўць на старонках твора натуральным і даволі змястоўным жыццём.

Удаўляе, на маю думку, і вобразаў дарослых. Вось камандзір падрыўной групы Ілья Галіан—моцная натура, чалавек дзевяня. Чытаеш—і, здаецца, бачыш яго цяжкаю галаву ў вайнавай шапкай на левым вуху, а над якой забіваюцца сцягзаснаны курчавыя космы. Сымпаты выклікае і камандзір атрада Аляксандра.

М. Пянікрат даволі умела паказвае побыт партызан, іх справы. Погляд яго на тыя суровыя далёкія часы ўзбагачаны часам, тымі думкамі дзясцімагі год, якія прайшлі пасля Перамогі. Мудрышым у гэтым сэнсе стаў і гэроў, але ра-

зам з тым час сцёр у яго памяці і многія штрышкі, дэталі, і таму месцамі расказ яго, хоць і цікавы, праўдзівы, але вельмі ўжо прыгладжаны.

Гэта асабліва пачынае адчувацца ў другой палавіне апавесці.

«...У час прыраву блакады Кастусь паранілі, ён трапіў у палон. Але што гэта за палон? Яго кландуць у шпіталь пад назвай добрай цёткі Параскі. За адно толькі абшчына—паказвае дарогу да партызан—немцы лакаюць яго ў спакое амаль на паўгоду».

Паверыць гэтаму проста немагчыма. Занадта лёгка і ўцякае хлопец, да таго ж прыхільнасць з сабою каштоўныя медыцынскія інструменты...

Але, нягледзячы на недакладнасці і даволі скамечаны канец, апавесць пакідае прыемнае ўражанне. Гэтаму садзейнічае і мова твора, простая, насычаная светлым гумарам.

Апрача апавесці, у зборніку надрукаваныя добры тры маленькія гумарыстычныя і сатырычныя апавяданні. На мнушкі пісьменніка трапляюць гультаі, халупі, бюракраты—«героі», якія ўсё жыццё бытаюць у нас пад нагамі.

М. Пянікрат ўдалося стварыць даволі яркі партрэт лектара-палітава (які працягвае папулярны лекцыю). На добрым жаданні напісаны апавяданні «Добрай раніцы, шчасце!», «Вясновае напева».

Аднак часта грозна зброя сатырыка страляе мяне цэлы, проста «у свет». Вось апавяданне пра «летуна» («Цырку») і Пабулава нае на даволі сумніўнай сітуацыі, яно не раскрывае ні характэрна летуна, ні яго жыццёвы філасофія. Проста так—сміешны выпадак з жыцця чалавек, які не любіць доўга працаваць на адным месцы.

Многія творы псуе задалеканасць. Трэба выкрывць баблутуна, чалавек прастой фразы—пішачка апавяданне «Пустабрэж». Трэба пагаварыць пра недалёкіх мяшчан—і зноў бярэцца знаёмае, «бліжэйшае»: як аўтар запарсілі да сабе ў гоцы яго старыя знаёмыя Апанас Прохараў і Ліпа Варфаламеява, і ён вымушаны выслухоўваць іх ліпучую слоўную дурь».

Думачка, што многія з гэтых апавяданняў у кнігу тралілі выдалкова. На жаль, яны зрабілі сваю дрэнную справу і знізілі агульнае ўражанне ад кнігі.

А. КУДРАВЕЦ.

АПАВЯДАННЕ

ДЛЯ МАРШАЛА вайна канчалася перамогай. На працягу семнаццаці крывавых дзён яго танкі з бамаі рушылі да Берліна. Берлін агараў, нібы тама сачка, і маршал урачыста адсяткаваў заканчэнне вайны. Ён схаваў у шэфляндку віншавальную тэлеграму ад брытанскага калегі і апошняе пісьмо ад жонкі і ўзняў тост за мір. Шцірэйскае шампанскае і рускую гаралку. Апоўначы маршал аддаў загад, каб заўтра пабудзілі яго не раней пудня—12.00 па сярэднеўрапейскаму часу (хоць адзін раз за ўсю вайну выслацка ж след).

На абодв ён занаваў падсамажаную качку. Святакава, дык святкаваць!

Але ў тую ж ноч маршал са сваімі танкамі выступіў у напрамку Прагі, каб ліквідаваць варажю групоўку войск генерал-лейтэнанта інфантэры фон Мітэ. Танкі маршала штурмам прарвалі нямецкую абарону і выйшлі на плацдарм шашы Дражджаны—Ліпці. Там і разгарэўся гарачы і цяжкі бой. Углыбляючы, які смерцальна паранены звер, біліся адчайна. На скрываваўшыся дарог, у супрацьтанкавых равах сталь сусцракалася са сталлю. Але савецкі танкі ўрэзаліся ў варажю танкавую калону, які нож у швейцарскі сыр.

На трэці дзень танкі маршала выйшлі на раўніну, па якой цякуць ракі Оржга і Ултава. Танкісты ў той дзень адчувалі сябе так, як адчувае чалавек, які раптам пачуў у герачыні сімфоніі ціхую пастаральную флейту: навокал стаяла такая цішыня, што звінела ў вушак. Таюй прадсталла перад танкістамі чэшская зямля.

У той дзень у маршала адбылася незвычайная сустрэчка. Шапу гора пераходзіла маленькае залатое гусяці, і танк камандуючага арміі вымушаны быў спыніцца. У тыя дні ў людзей змяніліся адносіны да такога малазначнага панаця, як «жыццё».

СОРАК БАЕК КАНДРАТА КРАПШЫ

Выдываецца «Беларусь» сёлета выпускае зборнік Кандрата Крапівы «Сорак баек». У гэтую кнігу ўключаны лепшыя сатырычныя творы пісьменніка. Зборнік багата ілюстраваны. Малюні да баек зрабіў мастак Анатоль Булакаў.

Вось некалькі малюнкаў з гэтай кнігі.

Каб сонца заспаць — увайці дзінька мала.

— А дзе ж пажар! То ж дзядзька маладураць.

Сіпачы за ўсё ён сам сабе лічы. А што ў сёлай на лым, Не бачыў гэтага, адзі.

Ад аблаваў са свінні Каравая ЗАВА.

ТЭАТРЫ АСОБАГА ПРЫЗНАЧЭННЯ

На адной з цэнтральных плошчаў Масквы, побач з праслаўленымі старэйшымі тэатрамі—Выялікім і Малым—знаходзіцца яшчэ адзін тэатр—які пра яго гавораць, тэатр асобага прызначэння.

Паглядзіце на гледачоў, якія шумным натоўпам ідуць у Цэнтральны дзяржаўны тэатр, і вам стане зразумела, што хоць яны сюды, як у свой родны дом. Тут працуюць мастакі, якія мысліць, як педагогі, і педагогі, якія адраўваюць сабе мастакамі. Працуюць тут спецыяльныя тэатральныя палогі, якія не сустрачашы ні ў адным другім тэатры.

Тэатр і школа часта гукаць як сінонімы, і ў гэтым закладзе тое жэ, якое дазваляе называць савецкі тэатр для дзяцей тэатрам асобага прызначэння.

Тэатр юнага гледача — сінтэтычны тэатр. Ён вызначаецца вялікай разнастайнасцю жанраў. Для кожнага ўзросту—свае праблемы, свая спецыфіка, свой падыход. Тут ставяцца і дзюды чаруначыя і бытавыя казкі, камедыі і вадзільні, прыгоднікі, навукова-фантастычны і сучасны псіхалагічныя п'есы, творы рускай і сусветнай класікі.

Цяпер у сучасным савецкім тэатры для дзяцей адымаюцца цікавыя падыскі. Найбольш прыкметна з іх — павольнае колектыўнае п'ес, напісаных спецыяльна для ЦЮГАУ. Тэатр і драматургі працуюць над праблемай сучаснай сінтэтычнай казкі для маленькіх. Ёсць у адным і творчых пралікі, але справа гэта юнак, якая вельмі цікавіць тэатры, вельмі блізка і неабаякаява самаму галоўнаму судзі — гледачу.

Другая тэндэнцыя — аднаўленне на сцэне ЦЮГАУ казак традыцыйных, выражаных у класічным фальклорным духу. Прыхільныя такім твораў актыўна асласваюць свае пазіцыі, даказваючы, што знаёмства з «златым фондам» казачных п'ес не менш неабходна самаму юнаку гледачу, чым знаёмства з казкай на сучасную тэму.

Для дзяцей 7 — 10 год казка найбольш блізка і даступна ўдзі мастанай творчасці. У канкрэтнай, жыццёвай, захвалюючай форме яны рэкарае маленькіх гледачцаў пазнаць добра і злы, праўду і ману, смеласці і баляўнасці, кахаванасці і злыгаўнасці; казка вучыць разбірацца ў тым, што такое добра і што такое дрэнна, а гэта значыць, спасыгаць жыццё. Казка патрэбна дзіцяці, як азбука, што закладвае самыя першыя, ніхай сабе элементарныя, але важныя паніжы маралі. Як, не адылаўшы азбуку, дзіця не навуачыцца.

Гэты герой — «герой дзеяння», мэтанакіраваны, свядомы і натхнёны. Незалежна ад таго, колькі яму год, ён уздольжае ў жыцці нароўні з дарослымі, заадыно з імі, поплеч.

За апошнія гады колькасць п'ес для падлеткаў значна павялічылася ў параўнанні з папярэднімі гадамі. Хоць трэба заўважыць, што жанр драматургіі для дзяцей сярэдняй школьнага ўзросту сам па сабе даволі складаны для драматурга.

Небеспэка размыжджэння паміж патрабаваннямі мастацкай, глыбіннай вобразу і ўзростам дзіцячага разумення ў п'есах для падлеткаў вельмі вялікая.

У сваіх лепшых творах савецкая драматургія для падлеткаў з'яўляецца глыбока наватарскай. Яе тэмы і праблемы, тэндэнцыі развіцця вымушваюць карэнае адзіствэ з усімі драматургіяй новага грамадства. Пашукі гераічнага зместу, грамадскага пафасу, актыўнага грамадскага мэты і задачы, новыя формы і новае асроддзе ўводзяць драматургію для юных гледачоў у патак агульных літаратурных і тэатральных пошукаў. Не адрываючыся ад гэтага працэсу развіцця, савецкая драматургія для дзяцей і юнацтва ў той жа час паслядоўна вырашае свае асобныя задачы. З'яўляючыся тэатрам педагагічным, савецкі тэатр вучыць, не павучаючы. Па сваёй эстэтычнай прыродзе тэатр навука, а дзіцячы тэатр — асабліва, з'яўраецца да навуцы дзіцяці, да яго эмоцыяў, а не толькі да яго розуму.

Падлеткі вельмі любяць вясёлы камедый і вадзільні, прыгодніцкую п'есу і гістарычную драму; яны цікавіцца жыццём сваёй краіны і жыццём аднаголкаў і за мяжой. Пры ўсёй тэматэчнай разнастайнасці твораў, якія карыстаюцца найбольшым поспехам у школьнай сярэдняй ўзросту і малады, іх аб'ядноўвае адна агульная якасць: гэта — п'есы маральна-эстэтычна-педагагічныя. Яны ставяць пытанні, звязаныя з фарміраваннем светлагляду, характару і духоўнага аблічча маладога чалавека. П'есы, у якіх гэтыя пытанні пастаўлены сур'ёзна, глыбока, раскрыты з сапраўднай мастацкай перакональнасцю, надоўга становяцца любімымі творами старшакласнікаў.

Прагна ўспрымаючы ўсё новае, што дае ім жыццё, тэатры для дзяцей як тэатры асобага прызначэння, сваё прызначэнне і прызначэнне. Ствараючы тэатр для дзяцей, мы магі запам'яць з сусветнай і айнакнай драматургіі німаля казак і яшчэ больш класічных п'ес, даступных і цікавых юнакам. А вось п'ес для падлеткаў, для сярэдняй ўзросту, мы ў спадчыну не атрымалі. Наватарства савецкага тэатра для дзяцей заключаецца ў прыватнасці, у тым, што ён ўспрымае асобы такую драматычна. Драматургія для падлеткаў з першых жа крокаў інавацыя савецкага дзіцячага тэатра змагаецца з чужымі вызначыць свой курс і галоўнага героя.

Тэорыя і практыка народжэння Кастрычнікам спецыяльнага тэатра для дзяцей і падлеткаў становіцца ў нашы дні аб'ектам пільнай увагі і зацікаўленасці з боку шырокай колаў сусветнай тэатральнай і педагагічнай грамадскасці. У гэтай вялікай рабоце па эстэтычным выхаванні, якая праводзіцца цяпер у нашай краіне, педагагічнаму тэатру належыць асабліва важная роля.

Тэма **КАНДЗЕВА, тэатральнага** (АДН).

Многа вяселья, песняў, смеху было ў навагодні вечар у Палацы культуры гродзенскіх тэатральнікаў. Удзельнікі мастацкага самодзейства — Г. І. Ільіна, тэатральны чалавек — дзіцяці кантор, Задворныя саветы і студэнцкія ідэяльныя тандэмаў: Гіргіза Трышкі Грыгор'ева, Наталія Грыгор'ева, Людзіла Заватая і Вера Кавалева.

ПОШУКІ МАЛАДЫХ

Наткі аб Трэцім фестывалі студэнцкіх фільмаў Усеазаонага дзяржаўнага інстытута кінематографіі

Штогод на вучэбнай студыі Усеазаонага дзяржаўнага інстытута кінематографіі і на кінастудыі Гродзенскага ўніверсітэта здымаецца каля 200 ігравых, дакументальных, навукова-папулярных фільмаў выхаванцаў савецкага кінаінстытута — курсавыя, вучэбныя, дыпломныя. Традыцыйны фестываль Усеазаонага дзяржаўнага інстытута кінематографіі — гэта саборніцтва кароткаметражных стужак ад паціўнічных да паўгадзінных, аб'яднаных лозунгам «За камуністычную ідэянасць, за творчыя пошукі!».

Вось ужо трэці раз будучыя кінарэжысёры, акцёры, апэратары, сцэнарысты, мастакі і кінажурналісты падождзе вынікі навучнага года на сваім кінафестывалі. Знаёмчыся з прадстаўленымі на ім работамі, мы бачым, што ўважліва сёння савецкую моладзь, як яе пошукі ўвабляюцца на экране.

На фестывалі было паказана 33 фільмы. Пра што ж яны?

Я расказваю пра самы ўдасканалены край нашай краіны, — гаворыць апэратар Валеры Галоўчанка, аўтар фільмаў «Людзі і моран» і «Адсюль пачынаецца Расія». І мы бачым у яго стужках пэтычна занятыя кадры прыроды Камчаткі і Камандорскіх астравоў, людзей, якія дзёржыць справы з прыродай, — геологаў, метэаролагаў, будаўнікоў... На нашых ачах народжваецца новы паслёк Ніколаскае, адраўраецца школа, у якой будзе выкладаць маладая настаўніца Вера Арлова, што прыехала на Камандорскі з Хабарскага... Фільмы Галоўчанкі паказваюць светлае пачуццё ад сустрэчы з героямі, пра якія добра і проста размаўляе кінакамера студэнта Усеазаонага дзяржаўнага інстытута кінематографіі.

Ад дакументалістаў не адстаюць і будучыя майстры мастацкага кіно. Пальма першынства тут пачынае належыць апэратарам.

Журны пад старшынствам народнай артысткі Савецкага Саюза Тамары Макаравай аддало перавагу Яцывічэўскаму. У фільме, які ён зняў, няма ні дыялогаў, ні музыкі. Вось яго герой, зняволены гітлераўскага канцлагера, выйшаўшы з барака на вуліцу, нечакана ўбачыў на вартавой вышы асяляльнае сонца. Яно як сімвал радасці і будучай свабоды прыцягвае яго да сабе, і ён упершыню раўраецца на вышы, да сонца, не думае пра тое, што ў гэту самую хвіліну, нявядома назаўважыць на яго мушкетэраў...

Лепшай па рэжысуры аднагалосна прызнана кінамастак Ігала Кальвіна рэжысёрскага фільма «Савецкая Расія». Гэта не звычайная жанравая стужка, а кучэй расказ аб працы. Двое за работай. Вельмі дакладна скоплены паставы людзей, адчуваецца цяжкае зана ў руцэ юнака, сканізтранаванасці і напружанасці ў фігуры дзяціны.

А на палатоніку — зеленаватая набаўраўнасць маса шкла, якая нагадвае грэбень хваляў. Гэта выдалкова знаходзіцца скульптура. Цікавая форма шклянога наліцця зашкавала мастака. Калі-небудзь ва ўмедлах рукаў скульпутара ён ператворыцца ў твор мастака.

Бропазы мужніцкага тора, пластымасавая чырвоная маска, «Дзвучына-трактарыстка» з абнапелай гліны, «Валішчы» — гэта толькі некаторыя работы мастака, што засталася ў майстэрні. А колькі і перайшоў у музей, упрыгожыла выставкі, клубы, вулічны гаралюў! У творах скульпутара — яго творчы шлях. Нярода — мастак шматпалатны. Але ўсе яго работы аб'ядноўвае мужная прагажосць, вялікае мастацкае, філасофскае абгуляненне.

Цяпер Юры Нярода рыхтуецца да выставкі, прысвечанай 50-годдзю Савецкай улады. Тэма цяжка, адказна і цікавая: «Чалавек планеты Зямля». Пакуль у задуме мастака вырашоваецца толькі агульны план будучай работы.

Сусана ХАРЫБЯН (АДН).

ПОШУКІ МАЛАДЫХ

Наткі аб Трэцім фестывалі студэнцкіх фільмаў Усеазаонага дзяржаўнага інстытута кінематографіі

Браты Яфрэмавы (Алег — сцэнарыст, Вадзім — рэжысёр) па-сапраўднаму востра расказалі ў сваім кінарэпартажы аб такой важнай праблеме, як клопаты пра аэбожжа. Стужка «Хлеб, якая атрымала прэмію за лепшы дакументальны фільм на Трэцім інстытутным фестывалі і спецыяльную грамадскую Маскоўскага гарадскога камітэта камсамола, асветлена грамадзянскім пафасам і сатырычнымі традыцыямі паэзіі Уладзіміра Маякоўскага.

На фестывалі было паказана многа дакументальных і навукова-папулярных фільмаў. Трэба адзначыць цікавую задуму Міхаіла Ігнаўта, які расказвае ў фільме «Скрыпнічы буквар» пра новы метад выкладання музыкі ў Падольскай музычнай школе; кінарэжысёр Уладзіміра Стралкова пра выдатнага рускага скульптара Эрза.

Ад дакументалістаў не адстаюць і будучыя майстры мастацкага кіно. Пальма першынства тут пачынае належыць апэратарам.

Журны пад старшынствам народнай артысткі Савецкага Саюза Тамары Макаравай аддало перавагу Яцывічэўскаму. У фільме, які ён зняў, няма ні дыялогаў, ні музыкі. Вось яго герой, зняволены гітлераўскага канцлагера, выйшаўшы з барака на вуліцу, нечакана ўбачыў на вартавой вышы асяляльнае сонца. Яно як сімвал радасці і будучай свабоды прыцягвае яго да сабе, і ён упершыню раўраецца на вышы, да сонца, не думае пра тое, што ў гэту самую хвіліну, нявядома назаўважыць на яго мушкетэраў...

Лепшай па рэжысуры аднагалосна прызнана кінамастак Ігала Кальвіна рэжысёрскага фільма «Савецкая Расія». Гэта не звычайная жанравая стужка, а кучэй расказ аб працы. Двое за работай. Вельмі дакладна скоплены паставы людзей, адчуваецца цяжкае зана ў руцэ юнака, сканізтранаванасці і напружанасці ў фігуры дзяціны.

А на палатоніку — зеленаватая набаўраўнасць маса шкла, якая нагадвае грэбень хваляў. Гэта выдалкова знаходзіцца скульптура. Цікавая форма шклянога наліцця зашкавала мастака. Калі-небудзь ва ўмедлах рукаў скульпутара ён ператворыцца ў твор мастака.

Бропазы мужніцкага тора, пластымасавая чырвоная маска, «Дзвучына-трактарыстка» з абнапелай гліны, «Валішчы» — гэта толькі некаторыя работы мастака, што засталася ў майстэрні. А колькі і перайшоў у музей, упрыгожыла выставкі, клубы, вулічны гаралюў! У творах скульпутара — яго творчы шлях. Нярода — мастак шматпалатны. Але ўсе яго работы аб'ядноўвае мужная прагажосць, вялікае мастацкае, філасофскае абгуляненне.

Цяпер Юры Нярода рыхтуецца да выставкі, прысвечанай 50-годдзю Савецкай улады. Тэма цяжка, адказна і цікавая: «Чалавек планеты Зямля». Пакуль у задуме мастака вырашоваецца толькі агульны план будучай работы.

Сусана ХАРЫБЯН (АДН).

ДАНСКІ СТРАДЫВАРЫ

Гэта Імя добра вядома жыхарам Доны. Кожны дзень, піша газета «Вечерний Ростов», у эфіры гучыць голас старэйшага дыктара Растоўскага радыё і тэатра Валадзіміра Леанідавіча Аляксандрава. 30 гадоў ён любімай работай. Першааказна перадае на тэлеэкраны для агучвання фільмаў і перадае ў шыя гарды краіны. Але не пра тонкасці яго прафесіі ідзе размова, а пра... скарпы.

Спытайся ў музыкантаў, скарпы: хто такі Аляксандраў? Пацвердзіць адзін з вядомых майстроў, які стараўся ўручыю самай блізка да гучанню да чалавечага гласу музычны інструмент, «скары» аркестра — скарпы. У многіх ансамблях краіны, і ў аркестры — скарпы. У фанічным аркестры Растоўскага філармоніі. Іграюць а так і скарпы з прызвіччам «Аляксандраў» на дзень гучанне іх, на думку спецыялістаў, выдатна.

У кожнага створанага ім інструмента свая гісторыя. Але аб адным, які беражна захоўваецца, скарпыні мастар гаворыць з асаблівай цеплыняй. Ён рабіў яго пяць гадоў. Дзя апоўначы дж гэтай скарпы згубілася некалі ў чэрвені сорах першага. Ваіна і яго прымушвае змяніць міруную прафесію на ваенную.

Год 1945-ы. Дэмабілізаваўшыся, кавалер многіх дзяўчонаў Валадзімір Аляксандраў вярнуўся ў родны горад. Радасці май не было канца, — расказвае скарпыні майстар, — калі знайшоў добра захаваны, апрацаваны і згубіўся з скарпы. З яго ўзбурэння і з'явіўся гэты інструмент.

Наколькі драматычна і дзіўна Аляксандрава, сведчаць шматлікія граматы і дыпломы Міністэрства культуры СССР. Ён — член Усеазаонага савета майстроў смачных музычных інструментаў. А на спэсбардэжы скарпыні, якое было ў час апошняга музычнага конкурсу ў м. Чкалоўскага, скарпыні, створанага «данскі» Страдывары, увайшла ў тройку лепшых з дзесяці апрабаваных.

Днём і вечарам — работа на радыё і тэлебачанні. А ў нямягой вольнай гадзіны Валадзімір Леанідавіч Аляксандраў працуе над новай скарпынай. АДН.

У абарачэнне паступіла ліць марак з новай серыі прысвечаных гарадам-героям Ленінграду, Адэсе, Кіеву, злева ад малона Залатоў Герой Гродзенскага абласнага цэнтра, ад якой развіваецца чырвоны сцяг. Справа — помнік героям абароны. Надпіс на верхняй частцы малона гаворыць: «Крэпасць-герой Брэст». Горад-герой Масква — такая жэ марка, на якой паказаны вынікі самалётнага ўдараў аб'ектаў паліцэйскага прэнтэраў і падбітыя снайпымі маскоўскімі зенітнымі палатамі, парад і салот перамогі.

Усе гэтыя маркі прысвечаны паступіць у продаж. Дзе маркі серыі «Гарады-герой». Адна з іх прысвечана Волгаграду, другая — Севастопалю. Тым чынам, уся серыя будзе складацца з сямі марак. Марыя КАВАЛЕВА (АДН).

Прыбавіце Маскоўскаму таварыству «Калекцыя» аб'ектыўна абстаўленыя маркі з вынікам членства ў нумарам 10.000 філатэлістаў Тэіне Аляксандраўне Дамеўцавай. Дзя ў 1945 годзе абліччавы над бланкітам стварылі акадэміі і захваліцца навуковымі маркам папулярна прысвечаных даследаванню космасу, флоры, фаўны, выдатным дзяржаўным дзеячам, вучоным, п'есамі, мастакам, кампазітарам.

Паводле папулярных падлікаў, толькі ў Маскве налічваецца каля 20—25 тысяч філатэлістаў, якія маюць маркі з вынікам членства ў нумарам 10.000 філатэлістаў Тэіне Аляксандраўне Дамеўцавай. Дзя ў 1945 годзе абліччавы над бланкітам стварылі акадэміі і захваліцца навуковымі маркам папулярна прысвечаных даследаванню космасу, флоры, фаўны, выдатным дзяржаўным дзеячам, вучоным, п'есамі, мастакам, кампазітарам.

Паводле папулярных падлікаў, толькі ў Маскве налічваецца каля 20—25 тысяч філатэлістаў, якія маюць маркі з вынікам членства ў нумарам 10.000 філатэлістаў Тэіне Аляксандраўне Дамеўцавай. Дзя ў 1945 годзе абліччавы над бланкітам стварылі акадэміі і захваліцца навуковымі маркам папулярна прысвечаных даследаванню космасу, флоры, фаўны, выдатным дзяржаўным дзеячам, вучоным, п'есамі, мастакам, кампазітарам.

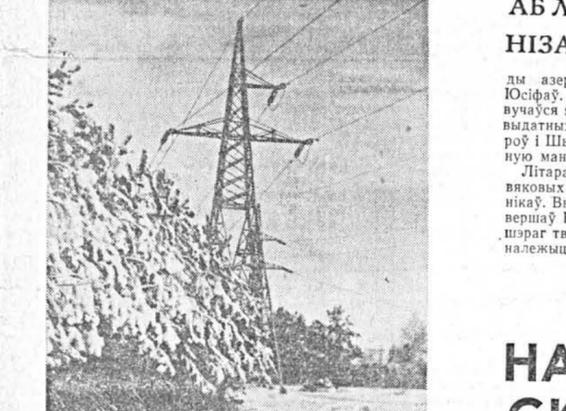
Паводле папулярных падлікаў, толькі ў Маскве налічваецца каля 20—25 тысяч філатэлістаў, якія маюць маркі з вынікам членства ў нумарам 10.000 філатэлістаў Тэіне Аляксандраўне Дамеўцавай. Дзя ў 1945 годзе абліччавы над бланкітам стварылі акадэміі і захваліцца навуковымі маркам папулярна прысвечаных даследаванню космасу, флоры, фаўны, выдатным дзяржаўным дзеячам, вучоным, п'есамі, мастакам, кампазітарам.

Паводле папулярных падлікаў, толькі ў Маскве налічваецца каля 20—25 тысяч філатэлістаў, якія маюць маркі з вынікам членства ў нумарам 10.000 філатэлістаў Тэіне Аляксандраўне Дамеўцавай. Дзя ў 1945 годзе абліччавы над бланкітам стварылі акадэміі і захваліцца навуковымі маркам папулярна прысвечаных даследаванню космасу, флоры, фаўны, выдатным дзяржаўным дзеячам, вучоным, п'есамі, мастакам, кампазітарам.

Паводле папулярных падлікаў, толькі ў Маскве налічваецца каля 20—25 тысяч філатэлістаў, якія маюць маркі з вынікам членства ў нумарам 10.000 філатэлістаў Тэіне Аляксандраўне Дамеўцавай. Дзя ў 1945 годзе абліччавы над бланкітам стварылі акадэміі і захваліцца навуковымі маркам папулярна прысвечаных даследаванню космасу, флоры, фаўны, выдатным дзяржаўным дзеячам, вучоным, п'есамі, мастакам, кампазітарам.

Паводле папулярных падлікаў, толькі ў Маскве налічваецца каля 20—25 тысяч філатэлістаў, якія маюць маркі з вынікам членства ў нумарам 10.000 філатэлістаў Тэіне Аляксандраўне Дамеўцавай. Дзя ў 1945 годзе абліччавы над бланкітам стварылі акадэміі і захваліцца навуковымі маркам папулярна прысвечаных даследаванню космасу, флоры, фаўны, выдатным дзяржаўным дзеячам, вучоным, п'есамі, мастакам, кампазітарам.

Паводле папулярных падлікаў, толькі ў Маскве налічваецца каля 20—25 тысяч філатэлістаў, якія маюць маркі з вынікам членства ў нумарам 10.000 філатэлістаў Тэіне Аляксандраўне Дамеўцавай. Дзя ў 1945 годзе абліччавы над бланкітам стварылі акадэміі і захваліцца навуковымі маркам папулярна прысвечаных даследаванню космасу, флоры, фаўны, выдатным дзяржаўным дзеячам, вучоным, п'есамі, мастакам, кампазітарам.

Мая ваколіца. Фотаацод нашага чытача Л. ШАСТАКОВА.

ПАЗНАННЕ СВЕТУ

Філасофія мае справу з абстрактнымі паняццямі, якія раскрываюць філасофія паняццямі сроднамі кіно? Не прастая задача была пастаўлена перад работнікамі Ленінградскага студыі навукова-папулярных фільмаў, калі калектыў прадамаваў зрабіць некалькі вучэбных карцін з новага кінаапарату на грамадзянскае, разлічанага на навучнікаў школ і студэнтаў універсітэтаў марксізма-ленінізма. У гэты момант, піша газета «Ленінградская праўда», паводле задуму, павіна ўважліва дзвель карцін, якія раскрываюць важнейшыя паняцці дыалектычнага і гістарычнага матэрыялізму. Зірэн павінен дапамагчы навучнікам засвоіць такія тэмы, як матэрыялізм, умоўныя жыцця грамадства, пераход ад капіталізму да сацыялізму, ад сацыялізму да камунізму, расказвае аб барацьбе двух сясц, аб зямлі і капалях.

І, бадай, самай цікавай для кінематографічнага выразніча аказалася тэма аб дыалектычным матэрыялізме. Які, напрыклад, наглядна паказвае шлях пазнання аб'ектыўнай рэальнасці — ад жыцця сузірання да абстрактнага мыслення і ад яго да практыкі? Калі яшчэ загадаў нек моцца сабе ўважліва на экране расказ аб зараджэнні і развіцці сямідзясці ў жыццёвым свеце, то асноўныя законы дыалектыкі — барацьба супрацьлеглых, закон аднаўлення і адраўнення, — здавалася б, становяцца зразумелымі толькі пры лагічным разлічанні, расказе. З усімі гэтымі дыялектычнымі паняццямі, перадаваў чытач, павінен дапамагчы навучнікам засвоіць такія тэмы, як матэрыялізм, умоўныя жыцця грамадства, пераход ад капіталізму да сацыялізму, ад сацыялізму да камунізму, расказвае аб барацьбе двух сясц, аб зямлі і капалях.

Сёння, калі фільм гатовы і вынарыстоўваецца ў вучэбнай праграме, вядоўчыя поспех работы, якая гаворыць пра самае цікавае і важнае, а гэта — матэрыялізм, умоўныя жыцця грамадства, пераход ад капіталізму да сацыялізму, ад сацыялізму да камунізму, расказвае аб барацьбе двух сясц, аб зямлі і капалях.

Даступна, папулярна расказвае навіна пра самыя сённяшнія разлікі курсу грамадства, і, пасля пераходах апраўдаючы назву навукова-папулярнага жанру. АДН.

АБ ЛІРЫЦЫ НІЗАМІ

Невядомыя да гэтага часу лірычныя вершы вялікага паэта Усходу Нізамі Гянджэві знайшоў малады азербайджанскі літаратуразнаўца Халі Юсэфуў. Лірычны паэты, які да гэтага часу вывучаўся як класік аніпага жары і аўтар такіх выдатных паэм, як «Лейлі і Меджун», «Хасроў і Шырыя», Х. Юсэфуў прысвядзі спецыяльную манатрафію.

Літаратуразнаўца вывучыў дзесяці сярэднявечных манускрыптаў — хрэматэмы і зборнікі. Выявіўшы значную колькасць невядомых вершаў Нізамі, ён у той жа час уставаў, што шэраг твораў, што прылічваліся Нізамі, яны не належыць.

Тэма **ТАСС**.

НАТХНЕННЕ СКУЛЬПТАРА

У МАЙСТЭРНІ СКУЛЬПТАРА-ЭКСПЕРЫМЕНТАРА

Юры Грегор'евіч Нярода — скульптар-эксперыментаў. У наш час гэта зусім натуральна: з даўно выпрабаванымі дрэвам, глінай і каменем, цяпер супернічаюць і небеспэкава — пластымас, сінтэтычныя смолы, хімічныя залучні.

Таму ў майстэрні Няроды побач са звычайнымі для кожнай студыі скульптара прадметамі — бар'ельефамі на сценах, гіпсамі маскам, фатаграфіямі — можна сустрэць нечаканыя і вельмі дзіўныя адна адной на прызначэнне рэчы: балоны з аэтыленам, шліфавальны апарат, — Даводзіцца бачыць і ганчарню, і шліфавальнік, і нават лабарантархія, — глумачыць Юры Нярода.

У майстэрні пачынаюць свае жыццёвыя работы скульптара. Тут народжвацца творчы натхненне.

— Напэваў, да кожнага яно прыходзіць па-своёму, — гаворыць Нярода. — Адны загараюцца ў чабы адумвацца будучай работай. У мяне інакш. Спачатку — трэба і толькі калі першыя штыркі ўжо ўбачыць на матэрыяле, калі адно атрымліваецца, а другое — не, талі і пачынае адчуваць гэты здыўкавы натхненне. Працуецца лёгка, з радасцю.

Скульптар спрабуе многа матэрыялаў, але ўсё ж самым любімым — бронза і граніт. Перада мною вельмі розныя па ўзросту і выкананні работы «Пугачоў» і «Ніка». Іх аб'ядноўвае глыбокі філасофскі змест, заключаны ў кожнай: «Пугачоў» — мінулае Расіі, «Ніка» — яе сённяшняе.

Першая скульптура — партрэт сялянскага правадчыка, вобраз пастаўшага народа. Навявіць у поірку, у раз'юнанасці знятыя рукі, з неймаверным намаганнем напружаныя мускулы плеч.

Другая скульптура — багіня, якая нясе перамогу. Ніка — парыў, палят, сам рух.

Юры Нярода працуе над памятнымі медалямі.

— Гэта вельмі захвалюючая работа, — лічыць скульптар. — Па-першае, шмат тэм, сюжэтаў, прастор у вырашэнні кампазіцыі. І яшчэ, медалі размыжджэння паўсюдна — на выставкі, у калекцыі музеяў, у прыватныя зборы нумізматаў. Яны як быццам звязваюць мастака нябачнымі ніжамі з многімі людзьмі.

У нішы сцены майстэрні скульптурнай група «Керамісты», якая дэманструецца на выставцы керамі-

ЭЛЕБАЧАННЕ

«Хлопчыні і дзяўчыны» Тэлевізійны спектак